

**СУЧАСНИЙ СТАН ТА ПЕРСПЕКТИВИ
РЕФОРМУВАННЯ АДВОКАТУРИ УКРАЇНИ**

ЗМІСТ

ВСТУП	3
РОЗДІЛ 1.ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ РЕФОРМУВАННЯ АДВОКАТУРИ УКРАЇНИ	6
1.1.Передумови реформування адвокатури.	6
1.2. Мета та завдання реформи адвокатури.....	8
РОЗДІЛ 2.ОСНОВНІ НАПРЯМИ РЕФОРМУВАННЯ АДВОКАТУРИ	10
2.1. Удосконалення процедури допуску до професії адвоката.	10
2.2. Посилення професійних прав адвоката та гарантій адвокатської діяльності.	12
2.3. Розширення переліку видів адвокатської діяльності.	15
2.4. Оптимізація системи органів адвокатського самоврядування.....	18
РОЗДІЛ 3.МЕХАНІЗМ ВПРОВАДЖЕННЯ РЕФОРМИ	20
3.1.Дискусійні питання впровадження реформи.	20
3.2. Дотримання Плану дій щодо реалізації Стратегії реформування судочинства, судоустрою та суміжних правових інститутів на 2015-2020 роки.	21
ВИСНОВКИ	24
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ	26
АНОТАЦІЯ	29
ДОДАТКИ	31

ВСТУП

Сучасний розвиток України характеризується значними політико-правовими перетвореннями, змінами у суспільному житті, які призвели до необхідності оновлення судової влади та удосконалення діяльності суміжних правових інститутів.

В Україні адвокатська спільнота - це більше 40 000 адвокатів за даними Єдиного реєстру адвокатів України, які надають професійну правничу допомогу громадянам України, іноземним громадянам, особам без громадянства, юридичним особам, державним органам та органам місцевого самоврядування.

Проте аналіз нинішнього стану адвокатури надає підстави зазначити, що існуюча ситуація у сфері організації та діяльності адвокатури потребує докорінних змін. Враховуючи роль адвокатури як правозахисної інституції у сучасному світі, реформування адвокатури є однією з передумов правової стабілізації політико-соціального становища в українському суспільстві, умовою подальшого розвитку України як демократичної, правової держави та важливою складовою інтеграційних процесів.

Актуальність теми обумовлена й тим, що у вітчизняній юридичній науці проблеми реформування адвокатури України у світлі законопроектних ініціатив, які з'явилися цього року, комплексно не досліджувалися, а фрагментарний науково-практичний аналіз, як правило, поширювався на окремі аспекти реформи адвокатури в Україні.

Теоретичною основою дослідження стали праці вітчизняних науковців Н.М.Бакаянної, А.М. Бірюковою, Т.В. Варфоломеєвої, Т.Б. Вільчик, І.В.Голованя, В.В.Долежана, О.М. Дроздова, В.В. Заборовського, С.О. Іваницького, Т.С.Коваленко, Д.В.Кухнюка, С.Я.Фурси, О.Г.Яновська та інших дослідників адвокатури.

Об'єктом дослідження є політико-правове явище реформування у контексті теорії та практики діяльності адвокатури.

Предметом дослідження є сучасний стан та перспективи реформування адвокатури України.

Визначена мета зумовила постановку та вирішення таких задач:

- надати доктринальну характеристику реформуванню системи судоустрою як процесу розвитку судової влади в Україні;
- з'ясувати аксіологічні принципи реформування системи судоустрою України;
- здійснити концептуальне моделювання реформування системи судоустрою України;
- охарактеризувати генезис та оцінити досвід реформування системи судоустрою в Україні;
- висвітлити реформування системи судоустрою як напрям конституційної реформи та напрям політико-правових перетворень в Україні;
- здійснити аналіз конституційно-правового забезпечення сучасного етапу реформування системи судоустрою України;
- означити тенденції реформування системи судоустрою України – законодавчого забезпечення реформування системи судоустрою України, її структуризації та ефективізації;
- охарактеризувати удосконалення суддівського корпусу як напрям реформування системи судоустрою України.

Методологічну основу дослідження становить система взаємопов'язаних концептуальних принципів (історизму, пізнаваності, істинності та об'єктивності наукового пізнання, єдності теорії і практики, детермінізму), методологічних підходів та методів (загальнонаукових, приватно-наукових), що дозволяють всебічно та комплексно дослідити та пізнати теорію і практику реформування адвокатури України. Філософською світоглядною основою такого пізнання є діалектика, яка дає змогу розглядати реформування адвокатури в динаміці.

Наукова робота є одним із перших досліджень реформи адвокатури, яка провадиться в Україні, стану виконання Плану дій щодо реалізації положень Стратегії реформування судоустрою, судочинства та суміжних правових

інститутів на 2015-2020 роки, у частині, що стосується адвокатури та адвокатської діяльності.

РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ РЕФОРМУВАННЯ АДВОКАТУРИ УКРАЇНИ

1.1. Передумови реформування адвокатури.

Закон України «Про адвокатуру та адвокатську діяльність» №5076 від 5 липня 2012 р. був прийнятий у відповідності до Спільного Висновку «Щодо проекту закону України «Про адвокатуру та адвокатську діяльність» Європейської комісії «До демократії через право» (Венеціанська Комісія) та Дирекції з питань правосуддя та людської гідності в складі Генеральної Дирекції з прав людини та верховенства права Ради Європи, прийнятого Венеціанською Комісією на 88-й Пленарній сесії 14-15 жовтня 2011 р [1]. Положення діючого Закону, таким чином, визнано такими, що відповідають міжнародним стандартам організації та діяльності адвокатури.

Проте у вересні 2018 року у Верховній Раді було зареєстровано одразу три законопроекти «Про адвокатуру та адвокатську діяльність», у зв'язку з чим, постає питання, чи є обґрунтованим реформування законодавства?

Перший законопроект №9055 був висунутий Президентом України П.О.Порошенко 6 вересня 2018 року. Метою законопроекту визначено приведення основ адвокатури в Україні у відповідність до найкращих міжнародних стандартів, сприяння формуванню єдиної юридичної професії і практичної реалізації в Україні принципу верховенства права, забезпечення ефективного захисту адвокатурою прав і свобод громадян. 14 вересня 2018 року був висунутий альтернативний проект закону №9055-1 народним депутатом України В.В.Писаренко. 20 вересня 2018 року групою народних депутатів України Ківаловим С.В., Логвинським Г. В., Голубовим Д. І., Німченком В. І. та Развадовським В. Й. був зареєстрований ще один альтернативний законопроект №9055-2, який 8 листопада 2018 року було відкликано.

Таку увагу до проблем адвокатури можна пояснити, ґрунтуючись на положеннях Стратегії реформування судоустрою, судочинства та суміжних правових інститутів на 2015-2020 роки, затверджену Указом Президента

України 20 травня 2015 року [2]. У розділі «Аналіз нинішнього стану правосуддя» зазначається невідповідність формального статусу адвоката фактичним умовам здійснення адвокатської діяльності, в тому числі недосконалість практичного забезпечення прав адвоката і гарантій адвокатської діяльності; недосконала система формування органів адвокатського самоврядування та їх взаємодії, гарантій незалежності та належного виконання ними своїх функцій; недостатній рівень професійної підготовки адвокатів; неефективність дисциплінарного контролю і етичних стандартів в адвокатській діяльності; відсутність комплексного підходу та збалансованості у розподілі повноважень у системі надання безоплатної правової допомоги; недосконалість бюджетного і фінансового управління в системі адвокатського самоврядування.

Аналогічно Національна стратегія у сфері прав людини, затверджена Указом Президента України 25 серпня 2015 року № 501/2015 [3], також вказує на існуючі проблеми у сфері надання правової допомоги та необхідність посилення гарантій адвокатської діяльності. Кризові явища стали поштовхом для реформування сфери правової допомоги.

Про недоліки сучасного стану адвокатури висловлюються думки на сторінках юридичних видань та наукових дослідженнях, що найбільш чітко засвідчує Тіньовий звіт «Адвокатура України: уроки перших років самоврядності», розроблений Громадською організацією «Лабораторія законодавчих ініціатив» [4].

Слід зазначити, що неможливо провести фундаментальні зміни, передбачені у межах судово-правової реформи, без реформування адвокатури. Необхідність реформ, таким чином, не викликає сумнівів, проте важливо чітко визначити мету та завдання такого реформування, а також його основні напрями.

1.2. Мета та завдання реформи адвокатури.

Ефективність реформи адвокатури залежить від глибокого теоретичного обґрунтування її ключових положень, що потребує уваги науковців та практиків.

Статтею 131² Конституції України [5] встановлено, що «для надання професійної правничої допомоги в Україні діє адвокатура. Незалежність адвокатури гарантується. Засади організації і діяльності адвокатури та здійснення адвокатської діяльності в Україні визначаються законом. Виключно адвокат здійснює представництво іншої особи в суді, а також захист від кримінального обвинувачення. Законом можуть бути визначені винятки щодо представництва в суді у трудових спорах, спорах щодо захисту соціальних прав, щодо виборів та референдумів, у малозначних спорах, а також стосовно представництва малолітніх чи неповнолітніх осіб та осіб, які визнані судом недієздатними чи дієздатність яких обмежена». П. 14 ч. 1 ст. 92 Основного Закону встановлює, що виключно законами України визначаються засади організації та діяльності адвокатури.

Адаптація до нових умов є досить складним процесом. Забезпечення реалізації цих конституційних положень є можливим за умови приведення у відповідність до міжнародних стандартів організації та діяльності адвокатури законодавства України, що має бути відображено у визначенні мети та завдань реформування.

Мета реформи відрізняється від її завдань тим, що мета є кінцевим результатом, на досягнення якого направлена діяльність з реформування, а завдання є способами дії на шляху до його досягнення. Отже мету не можна ототожнювати із завданнями, адже мета, як зазначалося у юридичній літературі, — це поняття стратегічне, яке визначає напрям та результат діяльності, а завдання — поняття тактичне, складова частина мети [6, с. 59].

Таким чином, слід запропонувати розуміти під метою реформи адвокатури - належне функціонування адвокатури та здійснення адвокатської діяльності відповідно до міжнародних стандартів організації та діяльності

адвокатури. Завданнями реформи є розробка законодавства про адвокатуру та адвокатську діяльність, яке має забезпечити належне функціонування адвокатури та здійснення адвокатської діяльності, а також визначення ефективних механізмів впровадження законодавчих змін.

Заступник Глави Адміністрації Президента України О.В. Філатов зазначив, що прийняття проекту закону сприятиме посиленню професійних прав адвокатів, гарантій адвокатської діяльності, подальшому розвитку адвокатського самоврядування, утвердженню принципів верховенства права, рівності сторін та змагальності у судовому провадженні, а також виконанню покладених на адвокатуру завдань[7].

У пояснювальній записці до законопроекту №9055 зазначено, що основним завданням адвокатури є надання професійної правничої допомоги. Реалізація зазначеного завдання можлива лише у тому випадку, якщо правнича допомога буде надана адвокатом, який матиме необхідний рівень професійної підготовки, широке коло професійних прав, буде дотримуватись правил професійної етики, законодавчих вимог доступу до професії та нести відповідальність за неналежне виконання ним свого професійного обов'язку. Положення законопроекту передбачають відповідні інструменти для досягнення основного завдання, яке ставиться перед адвокатурою України. Законопроект закладає підвалини для подальшого розвитку та ефективного функціонування адвокатського самоврядування[8].

Незважаючи на певні недоліки та дискусійні питання законопроекту №9055, слід погодитись із тим, що «значна частина новел законопроекту спрямована на розвиток положень чинного Закону «Про адвокатуру та адвокатську діяльність», підсилення правового статусу адвоката, визначення основоположних понять законодавства про адвокатуру та адвокатську діяльність, усуненню прогалин порядку притягнення адвокатів до дисциплінарної відповідальності, удосконалення процедури виборів в адвокатурі»[9].

РОЗДІЛ 2. ОСНОВНІ НАПРЯМИ РЕФОРМУВАННЯ АДВОКАТУРИ

2.1. Удосконалення процедури допуску до професії адвоката.

Проаналізувавши обговорення законопроекту №9055, можна зробити висновок, що науковці, адвокати, суб'єкти права законодавчої ініціативи мають різні погляди на законодавче врегулювання набуття права на здійснення адвокатської діяльності.

Так, Н.М. Бакаянова звернула увагу на те, що за законопроектом №9055 визначення стажу роботи в галузі права як стажу роботи особи стажером адвоката та (або) на посаді судді, прокурора є необґрунтовано звуженим, не відповідає іншим законодавчим актам, наприклад, Законам України «Про судоустрій та статус суддів» (ст.69)[21], «Про прокуратуру» (ст.27)[22], [10]. У зв'язку з цим, слід підтримати положення альтернативного законопроекту №9055-1, яка встановлює, що стаж роботи в галузі права - це стаж роботи особи за спеціальністю після здобуття нею юридичної освіти.

С.Я. Фурса та Є.І. Фурса зазначають, що за чинною редакцією ст. 10 Закону України «Про адвокатуру та адвокатську діяльність» стажист адвоката потрапляє в повну матеріальну і професійну залежність від керівника стажування та Ради адвокатів регіону, тому вважають раціональним пропозицію законопроекту №9055, яка передбачає проходження стажування до складання кваліфікаційного іспиту і таким чином надає стажеру можливість завчасно відмовитися від своїх намірів, коли в нього не має відповідних здібностей і необхідних знань, а також не вистачає коштів на реалізацію своїх намірів [11].

Згідно ст.6 п.1 чинного закону Про адвокатуру та адвокатську діяльність: адвокатом може бути фізична особа, яка має повну вищу юридичну освіту, володіє державною мовою, має стаж роботи в галузі права не менше двох років, склала кваліфікаційний іспит, пройшла стажування (крім випадків, встановлених цим Законом), склала присягу адвоката України та отримала свідоцтво про право на заняття адвокатською діяльністю. Якщо ж

проаналізувати проект закону №9055, в ньому зазначається, що статус адвоката може набути фізична особа, яка:

- 1) має вищу юридичну освіту;
- 2) володіє державною мовою;
- 3) має стаж роботи в галузі права не менше двох років після здобуття вищої юридичної освіти;
- 4) склала кваліфікаційний іспит з позитивним результатом [9].

Чинний закон Про адвокатуру та адвокатську діяльність більш повно відображає процедуру, адже вказує, що особа має пройти стажування (крім випадків, встановлених законом), скласти присягу адвоката України та отримати свідоцтво про право на заняття адвокатською діяльністю результатом [12]. Законопроект №9055 у ст. 6 таких вимог не вказує, що є не зовсім правильним, адже ст.10,11,16 ці вимоги обов'язкові.

На мій погляд, недоліком законопроекту №9055 є те, що згідно зі п.1, ч.2 ст.6 адвокатом може бути особа, яка мала судимість, окрім: судимості за вчинення умисного злочину. Але, як може особа, яка раніше була осуджена, захищати права та свободу інших людей? Діяльність з захисту прав та свобод інших осіб має здійснюватися особою, яка є вільною від обмежень, які встановлюються до статусу осіб, які мають судимість.

Згідно з ст.9 проекту Закону «Про адвокатуру та адвокатську діяльність» №9055 кваліфікаційний іспит проводиться шляхом складення особою, яка виявила намір стати адвокатом, письмового анонімного тестування. На мою думку це не є найкращим варіантом складання іспиту. Адже, насамперед адвокат має мати такі професійні якості:

1. Прагнення до спілкування, уміння взаємодіяти з людьми;
2. Спостережливість, уміння аналізувати поведінку своє і навколишніх;
3. Красномовство, здатність формулювати свої думки та бути переконливим в ході аргументації;
4. Здатність керувати мімікою, жестами, інтонаціями;

5. Здатність пам'ятати, тримати в розумі інформацію про різні факти, події.

Аналізуючи вище сказане, можна зробити висновок, що тестування не може вважатися вдалим підходом до складання кваліфікаційних іспитів в адвокатуру, так як особа, яка має намір стати адвокатом, не зможе при тестуванні розкрити професійні якості, які є необхідними для здійснення адвокатської діяльності.

2.2. Посилення професійних прав адвоката та гарантій адвокатської діяльності.

Досліджуючи діюче законодавство, О.Г. Яновська виділила три групи професійних прав адвокатів:

1) права адвоката, реалізуючи які адвокат одержує необхідну інформацію для успішного здійснення своєї діяльності;

2) права адвоката, реалізація яких дає йому можливість активно брати участь у процесі захисту прав та законних інтересів своїх клієнтів;

3) права адвоката, реалізуючи які він сприяє об'єктивності розгляду справ своїх клієнтів, а також охороняє від можливих і захищає від допущених порушень свої права і права особи, інтереси якої він представляє[13].

Проект Закону «Про адвокату та адвокатську діяльність» № 9055 додає нові додаткові професійні права адвоката:

а) будь-якими засобами, не забороненими законом, збирати докази; мати ідентифікований доступ до державних реєстрів крім реєстрів, що містять інформацію, яка є державною таємницею; використовувати без будь-якого дозволу суду або посадових осіб не заборонені законом технічні засоби;

б) мати безперешкодний доступ до приміщень судів, органів прокуратури, поліції, органів внутрішніх справ, інших правоохоронних органів, установ для попереднього ув'язнення та виконання покарань, у будь-який час, якщо в цих приміщеннях перебуває клієнт, а також брати участь у будь-яких

слідчих (розшукових) або процесуальних діях, у яких має право брати участь клієнт [9].

Запропоновані зміни наділяють захисника окремими широкими правами як сторону кримінального провадження та прирівнюють у правах до захисника адвоката, який здійснює представництво інтересів потерпілих. Адвокатам, які надають правову допомогу свідкам у кримінальному провадженні, також надані права, безпосередньо пов'язані з наданням правничої допомоги. Окрім того, їм надано право оскарження дій та бездіяльності щодо їхніх клієнтів, а також звернення за судовим контролем дій органів досудового слідства, пов'язаних з можливим тиском на свідка, що справляє позитивне враження[23].

Проблематика порушення прав адвокатів та гарантій адвокатської діяльності є актуальною, та в той же час, не простою, з огляду на події, що відбуваються у суспільстві. Є нагальною потреба якнайшвидше реагувати на виклики сьогодення, як на законодавчому рівні, так і в практичній площині.

Як свідчать матеріали статистики, з 2013 року по квітень 2018 року у Єдиному реєстрі досудових розслідувань було зафіксовано 876 випадків втручання в діяльність захисника чи представника (стаття 397 КК України), 274 випадки погроз або насильства щодо захисника чи представника (стаття 398 КК України), 31 випадок умисного знищення або пошкодження майна захисника чи представника (стаття 399) та 8 випадків посягання на життя захисника чи представника особи у зв'язку з діяльністю, пов'язаною з наданням правової допомоги (стаття 400 КК України)[14].

У законопроекті запропоновано «надати нові права» та «посилити гарантії» здійснення адвокатської діяльності. Зокрема, проект передбачає доповнення до Кримінального процесуального кодексу України, а саме доповнення в тому, що адвокат тепер має можливість ініціювати проведення слідчих (розшукових) дій, в тому числі негласних, та брати в них участь (крім негласних), але саме у тих, де має право брати участь клієнт.

Відповідно до законопроекту № 9055 адвокатам надано право на доступ до державних реєстрів, серед яких і Єдиний реєстр досудового розслідування,

Єдиний державний реєстр виконавчих проваджень та автоматизованої системи документообігу суду. Проте стоїть питання про можливість застосування даної норми, адже її реалізація буде залежати від рішень відповідних органів державної влади. За «Прикінцевими та перехідними положеннями» законопроекту, в частині ідентифікованого доступу до ЄРДР, саме Генеральна прокуратура, як опонент адвокатури у кримінальних провадженнях, визначатиме межі, необхідні для надання правничої допомоги адвокатом своєму клієнту[15].

Законопроектом № 9055 передбачено, якщо адвокат буде діяти всупереч інтересам клієнта, йому доведеться припинити адвокатську діяльність. Тому не зрозуміло, якщо ж будь-який незадоволений клієнт буде вважати, що його інтереси порушуються і діями адвоката завдано певної шкоди, то клієнт може запросто ініціювати процес заборони займатися адвокатом такою діяльністю.

Серед нових професійних гарантій називають право збирати докази будь-якими не забороненими законом засобами, в тому числі шляхом проведення допиту свідків за їх згодою. Ця гарантія є більш декларативною, адже можливість реалізації даної норми є мінімальною. Законопроектом № 9055 запропоновано процедуру проведення обшуку та огляду житла чи іншого володіння адвоката (ст. 237-1 КПК), але не встановлено норму відповідальності за порушення порядку обшуку адвокатського офісу, адже таке порушення даної процедури безумовно має тягнути за собою визнання недопустимості доказів, отриманих в результаті такого обшуку.

Однією з гарантій адвокатської діяльності є особливий порядок дисциплінарного провадження щодо адвокатів.

Слід погодитись із тим, що особливістю правового регулювання дисциплінарної відповідальності адвоката в Україні, є те, що діючий Закон «Про адвокатуру та адвокатську діяльність» врегульовує її в досить загальних рисах [16]. З огляду на надзвичайну важливість питання дисциплінарної відповідальності в аспекті забезпечення незалежності адвоката, правильною є тенденція, яка простежується у законопроекті № 9055, більш детальної

регламентації процедури притягнення адвоката до дисциплінарної відповідальності.

Стаття 39 законопроекту № 9055 додає підстави для притягнення адвоката до дисциплінарної відповідальності: несплата щорічного внеску адвокатів на фінансування діяльності органів адвокатського самоврядування та зловживання правами, наданими йому Законом або процесуальним законом.

Сплата щорічних внесків адвокатами є міжнародною практикою фінансування адвокатури, яка дозволяє забезпечити незалежність адвокатури, функціонування органів адвокатського самоврядування, які здійснюють діяльність з допуску до професії адвоката, накладення на адвокатів дисциплінарних стягнень, захист професійних прав адвокатів та інші важливі функції. Таким чином, така законопроектна пропозиція, на мій погляд, є обґрунтованою.

Щодо відповідальності адвоката за зловживання правами, то проти такого нововведення необхідно заперечити. Ніякі доводи про те, що воно має позитивно відобразитися на строках розгляду справи, унеможливить затягування адвокатом процесу, не можна порівняти з можливими ризиками втручання в адвокатську діяльність, необґрунтованого впливу на адвокатів та загрозою порушення незалежності адвокатури.

2.3. Розширення переліку видів адвокатської діяльності.

У чинному Законі України «Про адвокатуру та адвокатську діяльність» від 12.07.2012 р. у ст. 19 передбачено такі види адвокатської діяльності: надання правової інформації, консультацій і роз'яснень з правових питань, правовий супровід діяльності юридичних і фізичних осіб, органів державної влади, органів місцевого самоврядування, держави; складення заяв, скарг, процесуальних та інших документів правового характеру; захист прав, свобод і законних інтересів підозрюваного, обвинуваченого, підсудного, засудженого,

виправданого; представництво інтересів фізичних і юридичних осіб у судах під час здійснення цивільного, господарського, адміністративного та конституційного судочинства, а також в інших державних органах, перед фізичними та юридичними особами; надання правової допомоги свідку у кримінальному провадженні; надання правової допомоги під час виконання та відбування кримінальних покарань[12].

Крім вище перелічених видів, законопроект №9055 включає наступні види :

1. надання інформації, консультацій і роз'яснень з питань медіації, участь в організації та проведенні процедури медіації;
2. фідучіарна діяльність[9].

В світлі проведення судово-правової реформи в Україні та розвитку правозахисної системи ідея впровадження нових, більш досконалих примірювальних процедур має сприйматися як така, що потребує належної уваги з боку суспільства. Медіація активно застосовується у світовій практиці вирішення спорів та все ширше отримує прояв як самостійний напрямок у діяльності адвокатів. Проте слід визначити, чи дозволяє медіація реалізувати завдання адвокатури та чи відповідає її функціональним основам?

Відповідно до проекту Закону «Про медіацію» від 17 грудня 2015 р. № 3665 медіація – альтернативний (позасудовий) метод вирішення спорів, за допомогою якого дві або більше сторони спору намагаються в рамках структурованого процесу за участі медіатора досягти згоди для вирішення їх спору[16]. При цьому пропонується встановити, щоби медіатором могла бути фізична особа, яка досягла двадцяти п'яти років, має вищу або професійно-технічну освіту та пройшла професійне навчання медіації, що має включати 90 академічних годин початкового навчання, в тому числі не менше 45 академічних годин навчання практичним навичкам[16]. Якщо медіація все є таки залишиться однією з видів адвокатської діяльності, тоді скільки адвокатів будуть відповідати цим вимогам?

Медіація здатна значно знизити навантаження на судову систему, проте є очевидним, що діяльність медіатора - це діяльність незалежного від обох сторін посередника, а адвокат діє в інтересах одного з клієнтів та керується принципом уникнення конфлікту інтересів. З цих підстав, на мою думку, адвокат має здійснювати діяльність з надання правничої допомоги у процедурі медіації.

Відповідно до законопроектів № 9055 і № 9055-2 фідучіарна діяльність – діяльність адвоката, адвокатського бюро або адвокатського об'єднання, яка полягає в управлінні майном (грошовими коштами, цінними паперами, валютними цінностями тощо) клієнта від його імені у зв'язку з наданням клієнту професійної правничої допомоги[17].

У законопроектах № 9055 і № 9055-2 управління майном клієнта від його імені розглядається виключно через призму надання клієнтові професійної правничої допомоги. При тому, що фідучіарна діяльність є поняттям, яке входить до науки цивільного права, авторами законопроекту не обґрунтовано яким саме чином надання професійної правничої допомоги буде пов'язано з підприємницькою діяльністю щодо управління майном клієнта [17].

Бакаянова Н.М. зазначає, що включення діяльності медіатора та фідучіарної діяльності до змісту адвокатської діяльності є теоретично не обґрунтованим. Зазначені види діяльності слід розглядати, як такі, що можуть виконуватися адвокатами поряд за адвокатською діяльністю (тобто як сумісні за адвокатською діяльністю)[18].

На мою думку, закріплення такого виду діяльності адвоката як фідучіарна система є зайвим та не потрібним. Та й не зрозуміло, у випадку крадіжки майна клієнта, хто і як саме буде нести покарання. Якщо точно розібратись у фідучіарній системі, можна з впевненістю сказати, що адвоката почнуть ототожнювати з простою камерою схову, але чи надійною?

2.4. Оптимізація системи органів адвокатського самоврядування.

З метою забезпечення належного здійснення адвокатської діяльності, дотримання гарантій адвокатської діяльності, захисту професійних прав адвокатів, забезпечення високого професійного рівня адвокатів та вирішення питань дисциплінарної відповідальності адвокатів в Україні діє адвокатське самоврядування. Закон України «Про адвокатуру та адвокатську діяльність» у ст.1 визначає адвокатське самоврядування як гарантоване державою право адвокатів самостійно вирішувати питання організації та діяльності адвокатури у порядку, встановленому Законом.

Органи адвокатського самоврядування об'єднує Національна асоціація адвокатів України, яка діє через організаційні форми адвокатського самоврядування.

Законопроект №9055 вносить певні зміни до цієї системи, передбачаючи, що замість Вищої кваліфікаційно-дисциплінарної комісії адвокатури будуть створені Вища кваліфікаційна комісія адвокатури та Вища дисциплінарна комісія адвокатури, а замість кваліфікаційно-дисциплінарної комісії в кожному регіоні мають утворити окремо кваліфікаційну та дисциплінарну комісію адвокатів регіону. Крім того, у законопроекті №9055 пропонується, щоби рішення про негативний чи позитивний результат кваліфікаційних іспитів, приймали не кваліфікаційно-дисциплінарні комісії адвокатури, як це відбувається за чинним законодавством, а Вища кваліфікаційна комісія адвокатури. У пояснювальній записці до законопроекту не обґрунтовано необхідність внесення таких змін, хоча вони передбачають підвищення фінансування органів адвокатського самоврядування, кількість яких збільшується, та порушують принцип інстанційності, адже Вища кваліфікаційна комісія адвокатури наділяється повноваженнями з прийняття рішення про вступ до адвокатури та перегляд цього самого ж рішення.

Передача повноважень від регіонів до центру у питанні допуску до професії адвоката супроводжується одночасно децентралізацією в інших питаннях діяльності органів адвокатського самоврядування. Законопроект

№9055 визначає, що адвокатське самоврядування здійснюється через Національну асоціацію адвокатів України та регіональні палати адвокатів (Автономної Республіки Крим, області, міста Києва, міста Севастополя). Національна асоціація адвокатів України об'єднує всіх адвокатів України. Регіональна палата адвокатів об'єднує всіх адвокатів регіону, адреса основного робочого місця яких знаходиться у відповідному регіоні.

Таким чином, з тексту законопроекту випливає, що регіональні палати адвокатів не входять до Національної асоціації адвокатів України. Концепція функціонування Національної асоціації адвокатів України, яка об'єднує всіх адвокатів України, проте не охоплює регіональні палати, які діють поза Національної асоціації адвокатів України, але складаються з тих самих адвокатів, викликає на запитання. Зокрема, чи призведе така система органів адвокатського самоврядування до зміцнення на інституційному рівні Національної асоціації адвокатів України для забезпечення належної професійної діяльності адвокатури, управління юридичними професіями та представництва колективних інтересів адвокатів - реалізації завдання реформи адвокатури, визначеного у п.5.6 Стратегії реформування судоустрою, судочинства та суміжних інститутів на 2015-2020 роки?

РОЗДІЛ 3. МЕХАНІЗМ ВПРОВАДЖЕННЯ РЕФОРМИ

3.1. Дискусійні питання впровадження реформи.

Внесення змін до Конституції України щодо виключного права адвокатів на здійснення представництва осіб у судах та захист від кримінального обвинувачення у 2016 році обернулися не лише позитивними процесами, проте й породили проблемні явища. Слід погодитись із тим, що заміна змісту раніше гарантованого ст. 59 Конституції України *права кожного на правову допомогу* (допомогу з правових питань) *направо кожного на професійну правничу допомогу* (допомогу, що надається спеціальним суб'єктом - правником, а відповідно до ст.131² Конституції, таким правником є адвокат, крім випадків встановлених законом) призвела до ускладнення доступу громадян та юридичних осіб саме до правової допомоги та правосуддя [5].

Так, реформами процесуального законодавства у 2017 році скасовано право юридичних осіб на особисте представництво (самопредставництво) в судах їх штатними юрисконсультами. У зв'язку з цим відбувається стрімке підвищення попиту на отримання статусу адвоката у юрисконсультів, роботодавці вимагають якомога швидкого складання цими особами кваліфікаційних іспитів в адвокатуру, оскільки статус адвоката є необхідною умовою здійснення представництва осіб у судах першої інстанції з 1 січня 2019 року, а з 1 січня 2020 року - у справах з представництва держави та органів місцевого самоврядування. Проте період очікування на складення кваліфікаційного іспиту у кваліфікаційно-дисциплінарних комісіях адвокатури становить, як правило, 4-6 місяців.

Вирішення цих проблем пропонується законопроектом №9055 шляхом запровадження статусу адвоката, що працює на підставі трудового договору, адвоката-посадової особи господарського товариства або іншої юридичної особи, адвоката-державного службовця. Проте із запропонованими змінами у цій частині погодитися неможна, тому що перебування адвокатів на державній службі та на посадах в органах місцевого самоврядування підриває принцип незалежності адвокатури, проголошений ст.131² Конституції України.

Н.М.Бакаянова запропонувала для вирішення практичних проблем, пов'язаних із запровадженням виключного права адвокатів на представництво у судах, у тому числі органів державної влади та місцевого самоврядування, внесення змін до процесуальних кодексів, зокрема, у частині розширення тлумачення поняття "самопредставництво юридичної особи", наділивши юристів підприємств, органів державної влади та органів місцевого самоврядування правом представляти відповідні органи та підприємства, штатними працівниками або службовцями яких вони є [19]. Вважаю, що такі зміни до процесуального законодавства щодо інституту самопредставництва юридичної особи забезпечать реалізацію права юридичних осіб на захист їхніх прав у суді. Проте захист прав юридичних осіб у судах за допомогою представників має здійснюватися виключно адвокатами, крім випадків встановлених законом, відповідно до положень ст.131² Конституції України.

3.2. Дотримання Плану дій щодо реалізації Стратегії реформування судочинства, судоустрою та суміжних правових інститутів на 2015-2020 роки.

У розділі 9 Стратегії реформування судоустрою, судочинства та суміжних інститутів на 2015-2020 роки «Показники реалізації Стратегії» її реалізація передбачає досягнення ключових показників, що оцінюють хід виконання реформ та програм, зокрема, строки, заходи, очікувані результати, які включають: оцінку суспільної довіри до судової влади в цілому; оцінку рівня довіри експертного середовища (адвокати, юристи) до судової системи та суміжних інститутів; показники оновлення кадрового складу судових та правоохоронних органів, покращення рейтингу України у відповідних численних міжнародних довідниках, пов'язаних із ефективністю судової системи, тощо. Проте, на нашу думку, серед таких важливих показників мали б бути зазначені й покращення сфери надання професійної правничої допомоги,

стан захисту професійних прав адвокатів та дотримання гарантій адвокатської діяльності.

На офіційній веб-сторінці Ради з питань судової реформи при Адміністрації Президента України оприлюднені Плани та результати реалізації Стратегії реформування судоустрою, судочинства та суміжних інститутів на 2015 та 2017 роки. Зокрема, Радою з питань судової реформи зібрано та проаналізовано адміністративні дані щодо інклюзивності, прозорості та ефективності системи органів адвокатського самоврядування, застосування механізмів контролю, підзвітності посадових осіб і нарощування їхнього потенціалу, а також внесок у процес реформування сектора правосуддя; підготовлено інституційні та інші відповідні пропозиції щодо вдосконалення ефективності системи адвокатського самоврядування; забезпечено належний рівень імплементації стратегічного планування Національної асоціації адвокатів України шляхом здійснення внутрішнього і зовнішнього моніторингу та оцінювання, перевірки звітів про діяльність Національної асоціації адвокатів України[20].

Вважаю, що важливими результатами впровадження реформи є розроблення змін до Закону України «Про безоплатну правову допомогу» в частині: розширення переліку категорій осіб, що мають право на отримання безоплатної вторинної правової допомоги, за рахунок осіб, які претендують на отримання статусу учасника АТО та внутрішньо переміщених осіб; надання права на отримання безоплатної вторинної правової допомоги особам, середньомісячний сукупний дохід яких не перевищує двох розмірів прожиткового мінімуму, встановленого законом для осіб, які належать до основних соціальних і демографічних груп населення; надання права на отримання безоплатної правової допомоги особливо вразливим категоріям потерпілих (як то жертвам сексуальних та статевих злочинів, жертвам торгівлі людьми тощо) надання права недієздатним особам на безоплатну вторинну та первинну правову допомогу; передбачення права на безоплатної вторинної правової допомоги в судових процесах для осіб з інвалідністю, осіб з

психічними розладами; надання чіткого визначення поняттю «тривалого захисту» [20].

Проте досягнення окремих результатів Радою з питань судової реформи є незрозумілим: зокрема, у II-IV кварталі 2017 року «посилено систему органів адвокатського самоврядування», у III кварталі 2017 року «удосконалено використання та розподіл коштів Національної асоціації адвокатів України» [20]. Вважаю, що оприлюднення результатів реформування мало б бути більш точним, ясним та конкретним.

Слід також зазначити, за 2018 рік такий План заходів не визначено, хоча внесення законопроекту вказує на велику роботу, яку проведено у 2018 році у напрямі реформування.

ВИСНОВКИ

1. Реформування адвокатури України є однією з передумов правової стабілізації політико-соціального становища в українському суспільстві, умовою подальшого розвитку України як демократичної, правової держави та важливою складовою інтеграційних процесів.

2. Під метою реформи адвокатури можна розуміти належне функціонування адвокатури та здійснення адвокатської діяльності відповідно до міжнародних стандартів організації та діяльності адвокатури. Завданнями реформи адвокатури є розробка законодавства про адвокатуру та адвокатську діяльність, яке має забезпечити належне функціонування адвокатури та здійснення адвокатської діяльності, а також визначення ефективних механізмів впровадження законодавчих змін.

3. Стаття 6 проекту Закону «Про адвокатуру та адвокатську діяльність» №9055 не відображає повну процедуру набуття прав на здійснення адвокатської діяльності. Доцільно було б залишити статтю чинного закону, або ж додати певні пункти, а саме: має пройти стажування (крім випадків, встановлених законом), скласти присягу адвоката України та отримати свідоцтво про право на заняття адвокатською діяльністю результатом.

4. Діяльність з захисту прав та свобод інших осіб має здійснюватися особою, яка є вільною від обмежень, які встановлюються до статусу осіб, які мають судимість. У зв'язку з цим, статті 6 законопроектів №9055 та №9055-1 потребують доопрацювання та закріплення положення про те, що не може бути адвокатом особа, яка має судимість.

5. Позитивним напрямом реформування адвокатури є запропоновані у законопроекті №9055 положення, які наділяють захисника широкими правами як сторону кримінального провадження та прирівнюють у правах до захисника адвоката, який здійснює представництво інтересів потерпілих, у тому числі правом оскарження дій та бездіяльності щодо їхніх клієнтів, дій органів досудового слідства, пов'язаних з можливим тиском на свідка.

6. Сплата щорічних внесків адвокатами є міжнародною практикою фінансування адвокатури, яка дозволяє забезпечити незалежність адвокатури, функціонування органів адвокатського самоврядування, які здійснюють діяльність з допуску до професії адвоката, накладення на адвокатів дисциплінарних стягнень, захист професійних прав адвокатів та інші важливі функції.

7. Необґрунтованим є встановлення відповідальності адвоката за зловживання правами, воно містить ризики втручання в адвокатську діяльність, необґрунтованого впливу на адвокатів та загрози порушення незалежності адвокатури.

8. Надання інформації, консультацій і роз'яснень з питань медіації, участь в організації та проведенні процедури медіації як новий вид адвокатської діяльності знизить навантаження на судову систему, що позитивно відобразиться на її роботі. Закріплення ж у законодавстві фідучіарної діяльності як виду адвокатської діяльності не є обґрунтованим.

9. Концепція функціонування Національної асоціації адвокатів України, яка об'єднує всіх адвокатів України, проте не охоплює регіональні палати, які діють поза Національної асоціації адвокатів України, але складаються з тих самих адвокатів, суперечить завданню реформи адвокатури, визначеному у п.5.6 Стратегії реформування судоустрою, судочинства та суміжних інститутів на 2015-2020 роки - зміцненню на інституційному рівні Національної асоціації адвокатів України для забезпечення належної професійної діяльності адвокатури, управління юридичними професіями та представництва колективних інтересів адвокатів.

10. Розділі 9 Стратегії реформування судоустрою, судочинства та суміжних інститутів на 2015-2020 роки «Показники реалізації Стратегії» необхідно доповнити таким показником, як покращення сфери надання професійної правничої допомоги, стан захисту професійних прав адвокатів та дотримання гарантій адвокатської діяльності.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Бакаянова Н.М. До обговорення проекту Закону України "Про адвокатуру та адвокатську діяльність" № 9055 від 06.09.2018 р./ Н.М.Бакаянова// [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://drive.google.com/file/d/1nMNSrbB0>
2. Указ Президента України «Про стратегію реформування судоустрою, судочинства та суміжних правових інститутів на 2015-2020 роки» від 20 травня 2015 року №276/2015 [Електронний ресурс]. – Режим доступу:zakon.rada.gov.ua/laws/show/276/2015/
3. Указ Президента України «Прозатвердження Національної стратегії у сфері прав людини» від 25 серпня 2015 року №501/2015 [Електронний ресурс]. – Режим доступу:zakon.rada.gov.ua/laws/show/501/2015/
4. Тіньовий звіт «Адвокатура України: уроки перших років самоврядності»/ Лабораторія законодавчих ініціатив. - Київ, 2018 р. [Електронний ресурс]. – Режим доступу:http://parlament.org.ua/wp-content/uploads/2018/09/Shadow_Report_Bar_19.09.2018pdf-1.pdf
5. Конституція України: прийнята на п'ятій сесії Верховної Ради України 28 червня 1996 р.(зі змінами) 2015 [Електронний ресурс]. – Режим доступу:<http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/254к/96-вр>
6. Клименко Н. И. Криминалистика как наука / Н. И. Клименко. — Киев : НВТ. Правник, 1997. — 148 с.
7. Кореспондент.net: Навколо Законопроекту Про адвокатуру розгорається скандал [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://ua.korrespondent.net/ukraine/4039457-navkolo-zakonoprojektu-pro-advokaturu-rozghoraietsia-skandal>
8. Пояснювальна записка до проекту Закону України «Про адвокатуру та адвокатську діяльність»[Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://w1.c1.rada.gov.ua/pls/zweb2/webproc4_1?pf3511=6455

9. Про адвокатуру та адвокатську діяльність [Електронний ресурс]: Проект закону України №9055 від 06.09.2018. – Режим доступу:http://w1.c1.rada.gov.ua/pls/zweb2/webproc4_1?pf3511=64557
10. Бакаянова Н.М. Допуск до професії адвоката за проектами Закону "Про адвокатуру та адвокатську діяльність" / Бакаянова Н.М. // «Обговорення проектів законів про адвокатуру та адвокатську діяльність» Матеріали круглого столу (Одеса, 5 жовтня 2018 року). – Одеса, 2018. – С. 2-5.
11. Фурса С.Я., Фурса Є.І. Стан і перспективи реформування адвокатури України / С.Я. Фурса, Є.І. Фурса // Адвокатура: минуле, сучасність та майбутнє: матеріали VIII Міжнар. наук.-практ. конф.: (м. Одеса, 17 листопада, 2018 р.) / редкол.: Н.М. Бакаянова (голова) та ін. – Одеса: Видавничий дім «Гельветика», 2018 – С. 31-40.
12. Про адвокатуру та адвокатську діяльність: Закон України від 5 липня 2012 р. №5076-VI // Відомості Верховної Ради України. – 2013. – № 27. – Ст. 282.
13. Яновська О.Г. Адвокатура України: Навч. посібник. – К.: Юрінком Інтер, 2007. – 280 с.
14. Злочини проти адвокатів: ГПУ надала статистику з ЄРДР // Закон і бізнес [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://zib.com.ua/ua/132500zlochini_proti_advokativ_gpu_nadala_statistiku_z_erdr.html
15. Рафальська І.В. Яким бути новому закону про адвокатуру та адвокатську діяльність/ Електронний ресурс. – [Режим доступу]: <https://sud.ua/ru/news/>
16. Про медіацію: проект Закону від 17 грудня 2015 р. № 3665 // Відомості Верховної Ради України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://w1.c1.rada.gov.ua/pls/zweb2/webproc4_1?pf3511=54558
17. Про адвокатуру та адвокатську діяльність [Електронний ресурс]: Проект закону України №9055-2 від 20.09.2018. – Режим доступу: http://w1.c1.rada.gov.ua/pls/zweb2/webproc4_1?pf3511=64636

- 18.Бакаянова Н.М. До обговорення проекту Закону України "Про адвокатуру та адвокатську діяльність" № 9055 від 06.09.2018 р./ Н.М.Бакаянова// [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://drive.google.com/file/d/1nMNSrbB0>
- 19.Бакаянова Н.М. Основи адвокатури України [Книга] : функціональні та організаційні аспекти : монографія / Н.М. Бакаянова ; М-во освіти і науки України, Нац. ун-т "Одес. юрид. акад.". – Одеса : Юридична література, 2017. – 356 с.
- 20.План на 2017 рік- Рада з питань судової реформи// [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://jrc.org.ua/strategies/plan/6/2017>
- 21.Про судоустрій і статус суддів:Відомості Верховної Ради (ВВР), 2016, № 31, ст.545[Електронний ресурс] – Режим доступу:<http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1402-19>
- 22.Про прокуратуру:Відомості Верховної Ради (ВВР), 2015, № 2-3, ст.12[Електронний ресурс] – Режим доступу:<http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1697-18>
- 23.Рафальська І.В. Законопроект №9055: ухвалити, не можна відхилити [Електронний ресурс] – Режим доступу:<http://yur-gazeta.com/publications/practice/inshe/zakonoproekt-9055-uhvaliti-ne-mozhna-vidhiliti.html>

АНОТАЦІЯ

Наукова робота під шифром: «зелені листя»

Наукову роботу присвячено сучасному стану та перспективам реформування адвокатури. Досліджується передумови, мета та завдання, основні напрями реформування адвокатури в Україні. Обґрунтовуються необхідність усунення прогалин законодавчого регулювання організації та діяльності адвокатури України, приведення законодавства України у відповідність до міжнародних стандартів. Проаналізовано законопроектні пропозиції та сформульовано висновки щодо їх удосконалення.

Актуальність теми обумовлена й тим, що у вітчизняній юридичній науці проблеми реформування адвокатури України у світлі законопроектних ініціатив, які з'явилися цього року, комплексно не досліджувалися, а фрагментарний науково-практичний аналіз, як правило, поширювався на окремі аспекти реформи адвокатури в Україні.

Об'єктом дослідження є політико-правове явище реформування у контексті теорії та практики діяльності адвокатури.

Предметом дослідження є сучасний стан та перспективи реформування адвокатури України.

Визначена мета зумовила постановку та вирішення таких задач:

- надати доктринальну характеристику реформуванню системи судоустрою як процесу розвитку судової влади в Україні;
- з'ясувати аксіологічні принципи реформування системи судоустрою України;
- здійснити концептуальне моделювання реформування системи судоустрою України;
- охарактеризувати генезис та оцінити досвід реформування системи судоустрою в Україні;
- висвітлити реформування системи судоустрою як напрям конституційної реформи та напрям політико-правових перетворень в Україні;

- здійснити аналіз конституційно-правового забезпечення сучасного етапу реформування системи судуоустрою України;
- означити тенденції реформування системи судуоустрою України – законодавчого забезпечення реформування системи судуоустрою України, її структуризації та ефективізації;
- охарактеризувати удосконалення суддівського корпусу як напрям реформування системи судуоустрою України.

Методологічну основу дослідження становить система взаємопов'язаних концептуальних принципів (історизму, пізнаваності, істинності та об'єктивності наукового пізнання, єдності теорії і практики, детермінізму), методологічних підходів та методів (загальнонаукових, приватно-наукових), що дозволяють всебічно та комплексно дослідити та пізнати теорію і практику реформування адвокатури України. Філософською світоглядною основою такого пізнання є діалектика, яка дає змогу розглядати реформування адвокатури в динаміці.

Наукова робота є одним із перших досліджень реформи адвокатури, яка провадиться в Україні, стану виконання Плану дій щодо реалізації положень Стратегії реформування судуоустрою, судочинства та суміжних правових інститутів на 2015-2020 роки, у частині, що стосується адвокатури та адвокатської діяльності.

ДОДАТКИ

Додаток 1

УДК 347.965(063)

Л 28

ПОРІВНЯЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА ПРОЄКТІВ ЗАКОНУ «ПРО АДВОКАТУРУ ТА АДВОКАТСЬКУ ДІЯЛЬНІСТЬ»

У сучасних умовах реформування інститут адвокатури знаходиться у центрі уваги. Саме тому нещодавно було оприлюднено три проєкта закону «Про адвокатуру та адвокатську діяльність» (№9055, №9055-1, №9055-2). Суб'єктами права законодавчої ініціативи були: Президент України П.О. Порошенко, народний депутат України В.В.Писаренко, група народних депутатів України: Ківалов С.В., Логвинський Г.В., Голубов Д.І., Німченко В.І., Развадовський В.Й.

Уважно вивчаючи законопроєкти, ми маємо можливість спостерігати за змінами, які в наступному позитивно вплинуть на розвиток діючого закону «Про адвокатуру та адвокатську діяльність» та на саму адвокатуру як самостійний та незалежний інститут України. На перший погляд законопроєкти мають чимало спільного. Так, наприклад, стаття 6 законопроєктів № 9055 та № 9055-1 мають однакову редакцію: «Статус адвоката може набути фізична особа, яка: 1) має вищу юридичну освіту; 2) володіє державною мовою; 3) має стаж роботи в галузі права не менше двох років після здобуття вищої юридичної освіти; 4) склала кваліфікаційний іспит з позитивним результатом» [1, 2].

Законопроєкт № 9055-2 щодо цього питання закріплює деякі інші положення, а саме: «Статус адвоката може набути фізична особа, яка має стаж роботи в галузі права не менше трьох років». До того ж суттєво розширюється перелік посад, робота на яких зараховується до стажу в галузі права (що, на нашу думку, безумовно має позитивний характер):

а) робота судді, прокурора, слідчого, нотаріуса.

б) робота помічника судді, помічника адвоката, стаж роботи якого складає не менше п'яти років;

в) робота юриста, юрисконсульта, головного юрисконсульта, начальника юридичного відділу та інших посад в органах державної влади, органах місцевого самоврядування, підприємствах, установах та організаціях незалежно від форми власності, якщо зайняття такої посади вимагає наявності повної вищої юридичної освіти;

г) робота педагогічних або науково-педагогічних працівників, які здійснюють педагогічну та/або наукову діяльність в середніх професійно-технічних, вищих навчальних закладах або навчальних закладах післядипломної освіти, якщо такі посади вимагають наявності повної вищої юридичної освіти.

д) робота працівників науково-дослідних установ, якщо такі посади вимагають наявності повної вищої юридичної освіти;

е) робота на інших посадах, які відповідно до закону вимагають наявності повної вищої юридичної освіти;

є) діяльність фізичної особи підприємця з надання юридичних послуг [3].

Також, відповідно до діючого закону «Про адвокатуру та адвокатську діяльність» адвокатська діяльність – це незалежна професійна діяльність адвоката щодо здійснення захисту, представництва та надання інших видів правової допомоги клієнту [4].

Законопроекти № 9055-1 та № 9055-2 встановлюють, що адвокатська діяльність – це незалежна професійна діяльність адвоката щодо здійснення захисту, представництва та надання інших видів професійної правової допомоги клієнту. Бачимо, що обидва визначення є ідентичними. Отже, якщо порівнювати визначення законопроектів № 9055-1 та № 9055-2 з діючим законом «Про адвокатуру та адвокатську діяльність» можна зробити висновок, що жодних суттєвих змін запропоновано не було.

На мій погляд спільним недоліком трьох законопроектів є те, що згідно зі ст. 6 адвокатом може бути особа, яка мала судимість, окрім:

1) судимість за вчинення умисного злочину (п.1, ч.2 ст.6 законопроекту № 9055);

2) судимості за вчинення тяжкого, особливо тяжкого злочину, а також злочину середньої тяжкості, за який призначено покарання у вигляді позбавлення волі (п.1 ч.2 ст.6 законопроекту № 9055-1 та п.1 ч.2 ст.6 законопроекту № 9055-2) [5]. Але, як може особа, яка раніше була осуджена, захищати права та свободу інших людей?

Підсумовуючи вищевикладене, слід відзначити, що усі законопроекти заслуговують на позитивну оцінку. Хоча кожен має свої недоліки, які у майбутньому можуть зіграти вирішальну роль у становленні адвокатури

Список використаних джерел:

1. Про адвокатуру та адвокатську діяльність [Електронний ресурс]: Проект закону України №9055 від 06.09.2018. – Режим доступу: http://w1.c1.rada.gov.ua/pls/zweb2/webproc4_1?pf3511=64557

2. Про адвокатуру та адвокатську діяльність [Електронний ресурс]: Проект закону України №9055-1 від 14.09.2018. – Режим доступу: http://w1.c1.rada.gov.ua/pls/zweb2/webproc4_1?pf3511=64595

3. Про адвокатуру та адвокатську діяльність [Електронний ресурс]: Проект закону України №9055-2 від 20.09.2018. – Режим доступу: http://w1.c1.rada.gov.ua/pls/zweb2/webproc1_1?pf3511=64636

Продовження Додатку 2

4. Про адвокатуру та адвокатську діяльність: Закон України від 5 липня 2012 р. №5076-VI // Відомості Верховної Ради України. – 2013. – № 27. – Ст. 282.

5. Баканова Н.М. «Обговорення проєктів Законів про адвокатуру та адвокатську діяльність» [Електронний ресурс]. Режим доступу: https://drive.google.com/file/d/1nMNSrbB0wDCu7zvbnQyFg4C_oNA7XlwR/view?fbclid=IwAR1U5N7rUVUlvMgZTHH03cOTTWKLL4FXBba9WvX7XSfi-KuTb5fxzv8g6Nc

ЗАТВЕРДЖУЮ

Завідуючі кафедри організацій судових, правосховоронних органів та адвокатури

_____ / *зелені листки*
зелені листки

«ІС» юристи СМДК»

АКТ

зелені листки

«Сучасний стан та перспективи реформування адвокатури України» за спеціальністю 081 «Право».

Комісія у складі:

Голова комісії:

Завідуючі кафедри організацій судових, правосховоронних органів та адвокатури

зелені листки

Члени комісії:

Доктор юридичних наук, професор кафедри організацій судових, правосховоронних органів та адвокатури

зелені листки

Кандидат юридичних наук, доцент кафедри організацій судових, правосховоронних органів та адвокатури

зелені листки

Цим Актом завідувачі, що результати наукового дослідження на тему «Сучасний стан та перспективи реформування адвокатури України» за спеціальністю 081 «Право» були використані в роботі наукового збірника «Основи адвокатської професії» при кафедрі організацій судових, правосховоронних органів та адвокатури.

Голова комісії

Завідуючі кафедри організацій судових, правосховоронних органів та адвокатури

зелені

листки

зелені

листки

Члени комісії

Доктор юридичних наук, професор кафедри організацій судових, правосховоронних органів та адвокатури

зелені

листки

зелені

листки

Кандидат юридичних наук, доцент кафедри організацій судових, правосховоронних органів та адвокатури

зелені

листки

зелені

листки